

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{er.} 22.

24. Lutego 1830.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z *Wiednia d. 16. Lutego.* —

N. Pan najwyższem Swojem postanowieniem z dnia 30. Stycznia b. r. raczył najlaskawiej mianować: Protokolistę rady sądu apellacyjnego Galicyjskiego Piotra Wreche, Radcę Magistratu Lwowskiego Pawła Sidorowicza, i Sekretarza sądu karzącego Bukowińskiego Pawła Sonntag, Radzcami przy sądzie miejskim i ziemiańskim Czerniowieckim.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Rossyja.

— z *Petersburga d. 29. Stycznia.* —

Wczoraj 28, w rocznicę urodzin W. Xięcia Michała, odśpiewane zostało *Te Deum* w kościele Panny Maryi Kazańskiej, i we wszystkich kościołach stolicy.

Wieczorem był bal w sali białej i wielka uczta. Miasto było oświecone.

Rano, Mehmuet Halil Rifat Pasza, i Sulejman Nedżib Efendi, nadzwyczajni Posłowie Sultana i Padiszacha Otomanów mieli wstępne posłuchanie u NN. Cesarstwa Ichmość w pałacu zimowym, podług programu w przeszłym numerze Gaz. n. umieszczonego. Oto są mowy Mehmeta Halil Rifat Paszy miane do N. Cesarza i N. Cesarzowej Jmci, jakoteż odpowiedzi Wicekanclerza Państwa.

Mowa Mehmeta Halil Rifat Paszy do Cesarza Jmci.

Najpotężniejszy, najjaśniejszy i najwspanialszy Cesarzu! Wysoki, potężny i dostoyny Padiszach i Monarcha Otomanów, nasz Zwierzchnik, Władca i Pan, powodowany szczerą chęcią przyłożyć najuroczystsza pieczęć na traktacie pokoju, który na nowo został szczęśliwie między W. Portą a Dworem W. Cesarzkiej Mci zawarty, i nadając swą ręką i wieczną trwałość zupełnemu porozumieniu i prawdziwej zgodzie między Jego Wysokością a W. C. Mością, raczył na nas włożyć obowiązek szczególnego poselstwa i oddania dwóch listów, które mieliśmy zaszczyt złożyć dzisiaj W. C. Mci z największem uszanowaniem,

wraz z podarunkami królewskimi, w dowód wysokiego szacunku dla Najjaśn. Osoby W. C. Mci. Jego Wysokość zalecił nam najwyraźniej, abyśmy z Jego strony najszczerzej i najmocniej zapewnili W. C. Mość, jak wielce ceni przyjaźń W. C. Mci. Świetne cnoty W. C. M. nie każą mu i na chwilę powątpiewać o sprawiedliwości i cesarskiej wspaniałości W. C. Mci. Jego Wysokość udaje i odwołuje się do mądrości i wspaniałomyślności W. C. Mci we wszystkim, co się dotyczy przywrócenia na podstawie stałej, niezmiennej i doskonałej, zgody i zaufania między Jego Wysokością a W. C. Mci. Co zaś do nas, potężny Cesarzu! największem jest naszym szczęściem, iż mamy zaszczyt być organami urzeczywistnienia stosunków wzajemnej życzliwości, szczerych związków, wzajemnej i rzetelnej przyjaźni między dwoma tak potężnymi Monarchami i uważać z bliska z największem uszanowaniem wielkie przymioty W. C. M., które zwracają na się uwagę i podziwienie całego świata.

Mowa Wicekanclerza.

N. Cesarz, mój dostoyny Pan, przyjmuje z żywym upodobaniem dowody uczucia, które Cesarz Jmć Otomanów poruczył W. Panom wyrazić. Zapewnienia W. Panów są tem przyjemniejsze dla J. C. Mci, że w zasadach i układach, jakie zapowiadają, Rossyja i Porta znajduje ręką utrzymywania pokoju, który został zawarty. Zawierając go Cesarz Jmć nie radził się jak tylko stałej chęci, przywrócenia takowego na stałych podstawach. Ten pokój zawisł teraz od zachowania traktatu Adryjanopolskiego, atoli Mości Panowie, możecie zapewnić waszego Najjaśniejszego Monarchę, że Jego zaufanie w przyjaźni J. C. Mci, i zapewnienie dane przez J. Wysokość Jenerałowi Adjutantowi Hrabii Orłow, będą zawsze najlepszą ręką.

N. Cesarz Jmć cieszy się, że W. Panowie wybrani zostaliście przez J. Wysokość do tego poselstwa, które jak się Cesarz Jmć spodziewa, połączą ściślej związki szczęśliwie między dwoma Dworami przywrócone.

Mowa Mehmeta Halil Rifat Paszy do N. Cesarzowej Jmci.

Gdy z powodu szczęśliwie zawartego pokoju między W. Portą a Dworem Cesarzsko-Rossyjskim,

nasz Najjaśniejszy Monarcha i Pan zaszczycił nas zleceniem złożenia W. C. Mci hołdu swoich uczuć, i ofiarowania swoich podarunków, poczytujemy się za nader szczęśliwych, iż jesteśmy mianowani do ich ofiarowania osobiście Wielkiej Cesarzowej Rosyi a córce Monarchy, który dał wyraźne dowody, jak wielce mu na pomyślności Państwa Otomańskiego zależy.

Racz N. Pani przyjąć ten hołd na znak wysokiego szacunku naszego Monarchy dla Najjaśniejszej Osoby W. C. Mci.

Mowa Wicekanclerza.

N. Pani upoważnia mię do wyrażenia upodobania, z jakim przyjmuję oznakę uczuć, które Jej oświadcza Wasz dostojny Monarcha. Jej C. Mśc prosi W. Panów iżbyście Mu oświadczyli Jej najszczerze podziękowanie. Nadto Jej C. Mśc głęboko jest przejęta hołdem, jaki oddajecie zamiarom Monarchy, połączonego najdroższymi węzłami z JEJ C. Mcią i JEJ Najjaśniejszym Małżonkiem.

W ciągu całego W. Panów pobytu, N. Cesarzowa korzystać będzie z każdej sposobności, aby W. Panom dała dowody Swojej wysokiej życzliwości.

Po tem wysłuchaniu przedstawione zostały NN. Cesarstwu Ichmość osoby orszaku poselstwa, jako: Selim Efendi, Sekretarz Ambasady; Hafiz Aga i Namyk Efendi; Pułkownicy; Bari Aga, i Ali Aga, Szefowie szwadronu, wszyscy czterej Adjutanci Paszy; Szczepan Wogoridi, Izaak Tri-dat i Jan Wogoridi, tłumacze.

Rozkazem dziennym w dniu 26. t. m. Cesarz Jmć raczył Jenerała Majora Dietrich 3. mianować Szefem artylerji zaiogi okręgu Kijowskiego, w miejsce Jenerała Majora Dietricha 1go, który w tym samym stopniu przeniesiony jest do Infant.

Dnia 25. pułk gwardyi Siemianowskiej i grenadyjerowie gwardyi przybyli do naszej stolicy, powracając z kampanii tureckiej; nazajutrz przybyła artylerja konna gwardyi.

Senator Bezrodny mianowany jest Członkiem tymczasowym Komitetu do budowy Katedry Izaaka.

Radzca Stanu aktualny, Łunin uwolniony od służby, wchodzi w czynną służbę i mianowany Członkiem Komitetu stad.

Radzca Stanu i Szambelan Cesarza Jmci Hr. Przewdziecki Marszałek szlachecki Gubernii Podolskiej, posunięty na stopień Radczy Stanu rzeczywistego, a Radzca Kollegijum Ikonników, Adjunkt naczelnego lekarza 2go wojska, na Radzcę Stanu.

Przez ukaz z d. 4. t. m. wydany do Senatu rządzącego, Cesarz Jmć raczył rozkazać przenieść z Izmailowa kantor kwarantanny założony

w Reni, i natomiast zaprowadzić tamże rogałkę kwarantanny, znajdującą się w Izmailowie.

Pułkownik Luternau, w służbie Szwajcarskiej mianowany jest kawalerem orderu S. Anny 2giej klasy.

— *Z Odessy d. 1/15. Lutego.* —

W tych dniach przeniesiono do szpitalu portowego wszystkich chorych, uleczonych z zarazy, i przychodzących do zdrowia, którzy ukonczywszy termin znajdowali się w kwarantannie tymczasowej. W tym ostatnim są tylko ludzie zdrowi, zamknięci jedynie dla tego, iż są podejrzani o związki z chorymi. Czas przepisany kończy się za trzy lub cztery dni.

Jenerał Gubernator powrócił dnia wczorajszego do Odessy z podróży przedsięwziętej do Kiburnu, Mikołajewa i Woznesieńska.

Niemcy.

Z Drezną piszą pod d. 4. Lutego: „Dzisiaj wieczorem o 3/4 na 6. Biskup Mauermann dopełnił obrzędu chrztu nowonarodzonej Xiężniczki, która otrzymała imiona: Maryja, Elżbieta, Maxymiljana, Ludwika, Amalia, Franciszka, Zofija, Leopoldina, Anna, Chrzciela, Xawera, Nepomucena. Rodzicami chrzestnymi byli: J. K. Wys. Xiężna Ludwika z Xięciem Maxymilianem, Arcy-Xiężę Franciszek i Arcy-Xiężna Zofija, W. Xiężę Toskański i jego Małżonka, W. Xiężna Maryja Anna, W. Xiężę Badeński i owdowiała W. Xiężna Sasko-Wejmarska. Na tym świętym obrzędzie znajdował się Król, JKWys. Xiężę Fryderyk i Xiężniczka Augusta; znajdowali się także Ministrowie, rzeczywisci tajni Radczy, mający głos i miejsce, damy Dworu i mające wstęp do Dworu i wyżsi urzędnicy.

Wielka Brytania i Irlandya.

Podług Dziennika Globe, P. Burkes złożyć chce urząd swój Sekretarza w biurze spraw wschodnio-indyjskich. Następcą jego wymieniają P. Wortley, syna Lorda Wharncliffe, wyniesionego na godność Para za administracyi Ranninga. Lord Mountcharles złożył także urząd Lorda Izby skarbowej, jak Kuryjer zapewnia, z osobistych powodów.

Dziennik Dublin Journal donosi, iż po długim i burzliwym wyborze został nakoniec z Hrabstwa Limerick O'Grady, kandydat Katolików do Izby niższej wybrany.

P. Sehe, wybrany Prezydentem król. akademii, podług Dziennika Morning, jest Katolikiem rodem z Irlandyi; wyniesienie swoje winien jest nie tak swojej sławie jako artysty, ponieważ jego portrety nie mogą się równać z portretami

Jacksona Pickersgill i Philippa, lecz swojej popularności. P. Wilkie nie chciał tego przyjąć zaszczytu, ponieważ słabość jego zdrowia nie dozwalałaby mu dopełniać ściśle obowiązku Prezydenta.

Francya.

Ministerjum wojny ustanowiło Komisysję do rozpoznania, jak dalece możnaby zastosować użycie srebra łuskot sprawującego jako prochu do zapalenia w służbie wojennej. Przy użyciu onegoż do strzelby perkusyjnej oszczędzono 1/10 ładunku prochu, a że strzelba perkusyjna nigdy nie zawiedzie, przeto takowe oszczędzenie można za pewne liczyć, a tym samym wzmocnić zaufanie żołnierza w jego broni.

Monitor zawiera król. postanowienie z d. 6. z. m., podług którego według propozycji Ministra Sekretarza Stanu spraw duchownych i publicznego oświecenia (P. Guernon Ranville) począwszy od d. 1. Stycznia 1830 płaca kapelanów nie mających sześćdziesiąt lat, podniesiona do 800 fr., a wynagrodzenie wikaryuszom w gminach mniejszej ludności, ustanowione na 350 fr. Kredyt, jako wsparcie, podług dawniejszej normy mający być podzielony, ustanowiony na 700,000 fr.

Minister wojny (Jenerał Bourmont) przełożył Królowi raport względem wydziału artylerji i inspekcji inżynierów i wniósł, aby jeneralne inspekcje artylerji i inżynierów używały na przyszłość tytułu: pierwszy Jeneralny Inspektor król. korpusu artylerji i pierwszy Jeneralny Inspektor król. korpusu inżynierów, z zatrzymaniem swoich dotychczasowych atrybucyj, i mieli stopień i honory wojskowe, jakie ustanowione zostały dla pierwszych jeneralnych Inspektorów wyrokiem z d. 24. Messidor roku 1812 (13. Lipca 1804). Projekt ten potwierdził Król pod d. 27. Stycznia.

W Ministerstwie wojny utworzona została komisysja do rozpoznania prawa o rekrutach. Do składu téjże należą: Jenerałowie Lejtanci Pelleport, Saint-Hilaire, Grundler; Marszałek polny d'Hautpoul, Pułkownik Miot, Podintendent wojskowy Vauchelles, radzca przy król. sądzie Paryżkim, Charlet, sędzia przy trybunale pierwszej instancji Lambert, szef dywizji przy Prefekturze Departamentu Sekwany, Łukasz Montigny. Hr. Vallié mianowany jest Prezydentem tej Komisysji.

Gazeta Francyi wyraża: „Rozniesiono złośliwe wieści, aby ludzi wojskowych zatrwożyć. Mówiono o wielkiej redukcji w zarodach gwardji król. i ośrodkach, któreby Oficerów względem ich awansów zatrważać mogły. Jesteśmy zapewnieni, że te wieści są bezzasadne, i że przeciwnie Ministerstwo wojny trudni się naj-

mocniej wszystkiem, co byt i dobro wojska ustalić i los wszystkich żołnierzy każdego stopnia na teraz i w przyszłości zabezpieczyć może.“

Korweta Pomona odpłynęła w d. 31. Stycznia do Hajty z Radcą Stanu Pichon.

Gazeta Francyi z d. 7. b. m. umieściła artykuł następujący: „Powszechna uwaga zwrócona teraz na wyprawę przeciwko Algierowi. — Od czasu wyprawy Lorda Exmoutha (w roku 1816) Algier przywiedziony do strasznego stanu obrony; dzisiaj prawie niepodobienstwem zwinąć do portu, lub się doń zbliżyć; ujścia bronią dwa blisko siebie będące zamki, osadzone 600 działami ciężkiego wagiomiaru; Admirałowi Angielskiemu powiodło się przez to, że Dej był przestraszony, że warownie były odsonione, a szczególnie, iż doniesiono, żeże środka Afryki idzie w pomoc setki tysięcy ludzi; tak więc przerażony niebezpieczną pomocą, spieszenie kapitulował, i Lord Exmouth był szczęśliwy, iż się z tak przykrego położenia wywinął. — Z morza nawet nie można doświadczać uderzenia na Algier. Brzegi są niedostępne, zle i nurty niebezpieczne; nawet trudno jest rozłożyć okręty do krążenia przed portem, takie panują wiatry północne. Tak tedy potrzeba zrzec się planu upokorzenia Algieru, jak Duquesne w r. 1683, a Lord Exmouth w r. 1816. Przeto Król Jmć musiał obmyślić inny plan kampanii. Proponowano mu dwa; podług tych idzie o środki uskutecznienia wyładowania na dwóch punktach brzegów; zachodzi pytanie, który z obudwóch większe przyniesie korzyści. Jeden z tych planów naznacza port Oran, drugi port Bona, pierwszy jest wybornym portem w prowincyi Mascara 57 Lieues od Algieru, naprzeciw Kartageny; mieszkańcy nienawidząc Algierczyków wspieraliby wyprawę. Drugi zdaje się być jeszcze korzystniejszym; Francya ma posiadłość niedaleko Calle, matem kraju gdzie poławiają korale i gdzie Szejk panuje, mianowany przez Króla Francuzów. Wojsko nasze w téj okolicy miałoby wielką pomoc. Te obadwa plany są od kilku dni przedmiotem narad w Gabinetie.“

Adwokaci przy sądzie królewskim Paryżkim odprawili już trzy posiedzenia, dla rozpoznania nader ważnego pytania, względem którego są zdania podzielone. Idzie mianowicie o to, czyli w przypadku, gdy duchowieństwo jakiemu zmarłemu odnawia obrzędów kościelnych, władze duchowne na mocy dawniejszych wyroków mogą kazać przynieść ciało do kościoła, lub czyli owe wyroki przez konstytucyją utraciły swoje skuteczność. Dotąd nie nastąpiło jeszcze rozwiązanie tego pytania.

Hiszpanija.

Gazety Paryżkie piszą z Madrytu pod d. 21. Stycznia: Jenerał Bellido mianowany Gubernatorem wyspy Kuby uda się z końcem b. m. na miejsce swojego przeznaczenia. Z nim odpłynąć ma 3000 ludzi. W Sewilli formują także nowy pułk ochotników przeznaczony do Hawanny; w tem samem miesiącu utworzony będzie 1500 do 1600 ludzi korpus, mający być posłanym na wyspy Filipińskie. Mówią, że pułki piechoty dotąd z 2 batalijonów złożone, trzeem będą wzmocnione. Król dał osiadłym w kraju Hiszpanom Marcellin Calero i Porta Carrero pozwolenie do utworzenia towarzystwa bezimiennego, które założyć ma kolej żelazną z Xeres do portu Santa Maryja jakoteż do Rota i San Lucar de Barameda.

Ameryka.

Książę Fryderyk Paweł Wirtemberski przybył do nowego Orleanu, żądaj da się dla zwieźdzenia brzegów morza spokojnego we względzie wiadomości historyi naturalnej.

Pomnik wystawiony Jenerałowi Washington, w Baltimore, składa się z jednego słupa, na którym umieszczony jest posąg kolosalny sławnego Prezydenta zjednoczonych Stanów. Słup ten należy do porządku doryckiego w wielkich stonsunkach, ze średnicą 20 stóp wznosi się do 130 stóp. Podstawa, na której spoczywa, ma 50 stóp czworosciennych i wysoka 25 stóp; kapitel ma 20 stóp czworosciennych. Na wierzchu słupa na okrągłej podstawie stoi posąg 15 stóp wysoki. Licząc z ostatnim, cała wysokość pomnika, poczawszy od bruku wynosi 176 stóp. Jest on z białego marmuru, wzniesiony na placu, na którym schodzą się 4 ulice. Grube żelazne poręcze 350 stóp obwodu, mające 4 żelazne z latarniami bramy otaczają takowy. Przy podnóżu pomnika są ze 4 stron marmurowe wschody, na których rogach na żelaznych kostkach stoją trójnogi.

Na jednem z ostatnich posiedzeń zgromadzenia w Wirginii, w celu poprawienia konstytucyi, jeden z członków onegoż wyraził się w sposobie następującym: Obawiam się Mości Panowie, żeśmy się przyzwyczaili pokładać za wiele zhuwania w czystości i cnotach naszego ludu, uważając je za rękojmię przeciw wszelkiemu politycznemu złemu. Powiedziałem na posiedzeniu wczorajszem, iż zdanie moje bez względu wyrzekę; po raz ostatni staję na widowni mojego politycznego zawodu; zanim tutaj przybyłem utłumiłem wszystkie chuci własnej miłości w ser-

cu mojem, i składałem publicznie sumienne wyznanie moje, jakkolwiekby się niepopularem zdawało, iż jak długo świat stoi, żaden naród nie uczynił tyle postępu do moralnego zepsucia jak mieszkańcy zjednoczonych Stanów w ostatnich 25 latach. Niechaj mi wolno będzie przytoczyć tutaj tylko niektóre z najwięcej uderzających. Tak n. p. nawet w naszym starém Państwie od czasu urodzenia mojego, liczba ubiegających się o nrzędy powiększyła się przynajmniej o dziesięć razy. Uwijają się po mieście i kraju, cisną się nietylko na publicznych miejscach ale nawet w koła domowe i swojemi prośbami i pretensyjami nadwerężają gorliwość naszych pracowitych sąsiadów. Sami są sprzedawcami istotami, swoje zasady, głosy więcej dającemu poświęcają; oceniają swoje posługi najwyżej, a w końcu nastroją je a jakabądź cenę. Ludzie, zaledwie zdolni do podrzędnego urzędu, ubiegają się o urzędy posłów, a gdy do takowych docisnąć się nie mogą, przyjmują i podrzędne z najmniejszą płacą, aby tylko nie byli zmuszeni życie swoje innym sposobem przez rzetelną pilność utrzymywać. Jeżeli zachoruje poczmistrz lub poborca, to zaraz szturmuja do wszystkich prośbami i listami zalecającami, a gdy umrze, to jeszcze niepochoowany a już roje snują się do Washingtonu. — A nasze Dzienniki? Ów prawdziwy *exemplar vitae morumque*. Żąd do pochodzi, iż we wszystkich przedmiotach politycznych, przy wyborze Prezydenta lub jakiej innej okoliczności, wszystko się tylko około tego punktu kręci, jaką stronę osiągnie większość? Co pochodzi ztąd, bo tym sposobem uzyskuje się najpewniej większość, od której zawisły honor i godności, urzędy i płace i od której takowych spodziewamy się i oczekujemy jako nagrody za gorliwą przychylnosc. Ci gorliwi stronnicy zowią się sługami ludu, przyjaciółmi ludu, mężami ludu, co dobrze po angielsku ni mniej ni więcej znaczy, jak tylko że są mężami za pieniądze ludu. Nie mają własnego zdania, własnej woli, co lud myśli i oni myślą; czego sobie lud życzy tego i oni sobie życzą, wszystkiem zadowolnieni, co lud chce, a za to spodziewają się od niego tego wszystkiego, co tenże w honorach i płacy rozdać może.“

WIDOWISKA we LWOWIE.

Dzisiaj teatr zamknięty.

Teatr niemiecki. — Jutro: Robert Graf von Essex. Trauerspiel in 5 Aufzügen aus dem Englischen für das Hoftheater in Wien neu bearbeitet von Hofrath von Colln.